

КОРИНФДИЪ АЙИ ХЪУГЪРУДАРИЗ 1-ПИ КАГЪАЗ

Му кагъазра Эфес шагъриъ Павелинди Гирами Рюгънулан арайиз гъафиб ву. Павел, Ужувлан хабар рабгъури чан къюбпи сиягъятназ гъушган, грекарин Коринф шагъриъ Исайихъ хъугърударин жямяаьт арайиз гъюру. Исайин вакил му шагъриан удучІвну гъушхъан, хъугърударин улихъ читин меселйир дугъужвuru. Гъадму меселйирин гъякънаан кагъаз дибрикІди гъибтуб гъич зат дюзюб дайи. Кагъзиъ Исайихъ хъугърудари, хътругърудари апІурайистар лайикъсуз тІулар, гъич фицикІа дапІну ккундар кІура. Коринфдиъ гизафдариз Павел Исайин вакил вуди къабул апІуз ккунди адайи, гъаддиз месэла хъана читин гъялнаъ абхънайи. Агъайин хъяхъдин уьл ипІбан мянайин дурар гъубкІну гъавриъ ахънадайи ва ахъударикан фунуриз артухъди гъюрмат дапІну ккундуш, гъаддин кІулан гъюжатарихъ айи. Исайихъ хъугънайи сакъюдар, кІучІлин алагъариз гъурбан дапІнайи йикк ипІуруш-ипІдарш, гъаддинра гъавриъ адайи. Дурар, чпин арайихъ айи гъюжатар аьдати судариъ гъял апІуз шерик шуйи. Хъугърудар къюб йишваз пай дархъбан бадали, Гирами Рюгъ, Павелин кагъзиинди гъадму меселйириз, хъугъувалин биналу суалариз лигуру ва, Иса мисалди улупури, Коринфдин хъугърударин аьгъювалариъ алахъру читинвалар гъял апІуз кюмек шулу. Месигъдин масанвал хъугърударин ара мюгъкам апІру алат дубхъну ккунду.

Саламар

1 ¹Иса Месигьдин вакил хьуз Аллагьди дих дапІнайи Павели-хьан ва Сосфен гьардшихьан ²Коринфдиъ Аллагьдихъ вари хьугьрудариз, Иса Месигьдихъди саб вуйи гирами духьнайидариз, Дугъаз кІури гирами халкъ хьуз дих дапІнайидариз, ихь Агъа ва дурарин Агъа вуйи Иса Месигьдиз ккарагурайидариз саламар.

³Аллагьдихьан, Аьршарин ихь Адашдихьан ва Агъа Иса Месигьдихьан уж'вал ва мясляаьт ибшричвуз!

Павели Агъайин тяриф апІура

⁴Учвхьан узу йиз Аллагьдиз гьаммишан чухсагьул кІураза, гъаз гъапиш Гьадгьу учвуз Иса Месигьдиланмина ужувлан багъишар тувначвуз. ⁵Гьадгьулантина учву варибдихъди – гаф-чІаланан ва аьгьюваларин вари хазнайихъди ацІунчву, ⁶фицики Месигьдикан вуйи ич шагьидвал учвуъ мюгькам гъабхьну. ⁷Сарун, ихь Агъа Иса Месигь гъайиз ккилигури гьузбаъ, рюгьнан багъишарихъ учвуз гьудрубкІруб фукІа адарчвуз. ⁸Учву аьхиризкъан, ихь Агъа Иса Месигьдин Йигъан учву сабкъан тахсир ктарди хьпан бадали, Гьадгьу мюгькам апІидичву. ⁹Чан Бай вуйи ихь Агъа Иса Месигьдихъди саб хьуз ухъуз дих дапІнайи Аллагь хьугьвал Алир ву.

Хьугьрударин жара хьувалар

¹⁰Ихь Агъа Иса Месигьдин ччвурнахьан, гьардшар, учвуз миннат апІураза, чиб-чпихъди вари рази духьну гьузай. Гьит учву чиб-чпихьан жара даришри, фагьмар ва фикрариъ саб ишричву!

¹¹Йиз гьардшар, ичв гьюжатарикан Хлоийин хуландарикан деебхьназуз. ¹²Узу мушваъ фтикан улхура? ГьацІари кІурачва: «Узу Павелин тереф дибиснайир вуза», тмундари – «Узу – Аполлосдин», шубурпидари – «Узу – Кифдин», юкьурпидари – «Хъа узу – Месигьдин». ¹³Месигь пай духьнайин дарш?! Вая учвхьанди хачрак карсур Павел гъахьнийин?! Ясана учву Павелин ччвурнахъ штуан гъахьунчвахъа?! Ваъ! ¹⁴Криспна Гай ктарди, узу йиз хилариинди учвкан фужкІа штуан дарапІбаз Аллагьдиз чухсагьул кІураза. ¹⁵Гьаддиз учвхьан сарихьанра, йиз ччвурнахьан

штуан гъахъунча, пуз хьибдарчвухъан! ¹⁶ Ав, йиз хилариинди штуан дапІну цІйи алаъдар Стефанна дугъан хуландар вуйиз, хъа сарун узу фу жарсана цІйи алаънуш, кІваин илмидариз ¹⁷ Месигъди узу, учву штуан апІуз кІури ваъ, хъа Ужувлан хабар дебккуз гъаънайир вуза. Думу Хабар узу аъмалдар гафариинди дебккнун ккундар, вуйиш, Месигъдин, ккадауз кІури, хачрак гъабхьи аъжалнан метлеб дубгдийи.

Аллагъдин заанвал, аяндарвал ва къувват – Месигъ ву

¹⁸ Пуч хъуз ккайидари, Месигъдин, ккадауз кІури, хачрак гъабхьи аъжаликан гаф ахмакъвал ву кІура, хъа ухъуз, Аллагъди уърхрудариз, думу Аллагъдин къувват ву. ¹⁹ Гирами китабариф дибикІнаки:

«Узу, аяндар вуча кІурайидарин аяндарвал
фукІа дарувал апІидиза ва
фикирлуйир вуча кІурайидарин фикирлувал
тина гъадапІидиза».

²⁰ Наши аяндар? Наши Къанундин алим? Наши гъаму аьсарин дирбаш гъюжаткар? Аллагъди гъаму дюн'яйин вари аяндарвал, дугъридан ахмакъвал ву, кІури, улупнадарин дарш? ²¹ Аллагъдин зурба фагъми дебккганси, гъаму дюн'яйин фагъмихъан Аллагъ аьгю апІуз дархъиган, Хабарну дебккрайи «ахмакъвалихъ» хъугъдар уърхюз Аллагъдиз ккун гъабхъну. ²² Жугъдари аьламатар ккун апІура, Аллагъдикан аьгъдрудари фагъум абгура, ²³ хъа учу, хачрак карсу Месигъдикан хабар рабгъурача. Жугъдариз му хъарснун алдакру гъван ву, хъа имбу халкъариз – фагъумсузвал ву. ²⁴ Хъа, Аллагъди дих дапІнайидариз, жугъдаризра, грекаризра, Месигъ – Аллагъдин фагъум ва къувват ву! ²⁵ Фицики, Аллагъдин «ахмакъвал» инсандин фагъумІан зиина ву ва Аллагъдин «зйифвал» инсандин къувватІан къудратлу ву!

²⁶ Гъардшар, Аллагъди учвуз дих апІайиз учву фицдар вуйиш, учвуз лигай. Эгер адмийи гъисаб апІурайиси гъадабгъиш, учвкан гизафдар фагъумлуйир, къувватлуйир, бина машгъур касар вуйинхъа? ²⁷ Хъа Аллагъди, фагъумлуйиз нач хъузди, гъаму дюн'яйи ахмакъди гъисаб апІруб ктабгъну, ва къувватлуб начан шлуси, гъаму дюн'яйи зйифди гъисаб апІруб ктабгъну. ²⁸ Дугъу, гъаму дюн'яйи зина вуди гъисаб дапІнайиб батІил апІбан бадали,

саб кымат адруб, асккан дапІнайиб ва ул’ан идипнайиб ктабгъну. ²⁹ Гъаддиз сарун сарихъанра Дугъан улихъ чан тяриф апІуз хьибдар.

³⁰ Гъадгъан кюмекниинди учву Иса Месигъдик кидикъначва. Гъадму Иса ухъуз Аллагъдин фагъум, ихъ гъякъвал, ихъ гирамивал ва ккадаувал вухъуз! ³¹ Гъаци вуйиган, Гирами китабарихъ кІурайиси:

«Тяриф апІуз ккунири Агъайин тяриф апІри!»

Хачрак карсу Месигъдикан

2 ¹Узу учвухъна, гъардшар, Аллагъдин сирнакан ктибтуз гъафиган, узу йиз уччвудар гафар, ясана йиз фагъумлувал улупуз гъафир дайза. ²Учвухъди хъайиган, узуз аьгъюр сар Иса Месигъ вуйузу, Думура – хачрак карсур. Дугълан гъайри, сарун фукІа аьгъю дарапІуз гъял гъапІунза. ³Узу учвухъна, гучІ кади, гукІунди ва аьжужди гъафнийза. ⁴Узу туврайи хабарнаъ ва йиз улхбарихъ инсандин фагъмин эсер апІру гафар адайиз, хъа дидихъ Рюгънан кьувват ачмиш хъувал рябкъюйи. ⁵Мици узу, ичв хъугъувал, адмийин фикринуб ваъ, хъа Аллагъдин кьувватнануб хъпан бадали, улхури гъахъунза.

Аллагъдин фагъум

⁶Фагъмикан учу гьуркІу адмийириз ктибтурача. Учу, гъаму дюн’яйин фагъум, ясана му дюн’яйин гьюкумдрари туврайи ухди-къанди фукІа дарубдиз илтІикІру фагъум, туврадарча. ⁷Ваъ, учу Аллагъди гъамусдиз жиниди уьхъюрайи сирнан фагъмикан кІурача. Думу фагъум, ухъу адлу апІуз кІури, дюн’я халкъ апІайиз айи Аллагъдин ният вуйи. ⁸Думу фагъум гъаму дюн’яйин гьюкум хилиъ айидарихъан аьгъю апІуз гъабхъундар, гъабхъни-йиш, дурари хачрак аднан Агъа карсидайи. ⁹Аммаки Гирами китабарихъ дупнайиси гъабхъну:

«Аллагъди Чав ккунидариз гъязур дапІнайиб
я инсандин улариз гъябкъюндар,
я ибариз гъебхъундар,
я фагъмиз гъафундар».

¹⁰Хъа Аллагъди думу ухъуз Чан Рюгънан кюмекниинди ачмиш гъапІунхъуз, фицики Рюгъназ вариб аьгъя. Рюгъназ Аллагъдин

вари фагъмин деринарра аьгъя. ¹¹ Шлихъан чаь яшамиш шулайи чан хусуси рюгъналан гъайри чан кIван ниятар аьгъю апIуз шулу? Гъаци, Аллагъдин ниятарра Чан Рюгъналан гъайри гъич саризра аьгъдар. ¹² Ухъуз му дюн'яйин рюгъ дурубкънадархъуз, хъа Аллагъди ухъуз багъиш дапIнайи варибдин гъавриь ахъуз, Чахъан Рюгъ дурукънахъуз. ¹³ Мидкан учу, инсандин фагъмиинди ваь, хъа Рюгъну улупу гафариинди кIурача. Рюгъниинди вуйи гъякъярин гъавриь, учуз Рюгъну улупну, тIаьрача. ¹⁴ Аллагъдин Рюгънахъан гъюрайиб рюгъ аьгъдру адмийихъан къабул апIуз шулдар. Дугъу думу ахмакъ'валси гъисаб апIуру, ва дидин гъавриь ахъуз шулдар, фицики му ляхнар рюгъ кIваь ади апIрудар ву. ¹⁵ Рюгъ кIваь айи касдиз варибдиз къимат тувуз аьгъя, хъа адруриз – рюгъ айириз къимат тувуз аьгъдар, ¹⁶ гъаз гъапиш:

«Агъа Аллагъдиз насигъят тувуз Дугъан гъавриь айир фуж ву?»

Хъа ухъуз Месигъдин фагъум ахъуз.

Адмийрихъ хътIерциуб гунагъ ву

3 ¹ Гъардшар, узхъан учвухъди рюгъ айи адмийрихъдиси улхуз гъабхъундарзухъан, хъа му дюн'яйин адмийрихъдиси ва Месигъдихъ хъугъну имбу бицIи нинийрихъдиси гъулхунза. ² Узу учвуз «никк» туври гъахъунза, хъа аьхюдариз вуйи «хураг» туври гъахъундарзачвуз, тувнийишра, учвхъан гъял апIуз хъибдайчвухъан ва гъамусра шулайиси адар. ³ Учву сабан му дюн'яйин адмийирди имичва. Ичв арайиь бахилвална гъярхъувалар имбукъан гагъди, учву му дюн'яйин адмийирди гъуздичва ва ичв хасиятра аьдати адмийиринсиб вуйичв. ⁴ «Узу Павелин терефкар вуза», ясана: «Узу Аполлосдинур вуза» кIуруган, му дюн'яйин адмийирстар дарнучвахъа?

⁵ Я кас, Аполлос фуж ву? Хъа – Павел? Гъадрарилантина учву Месигъдихъ хъугъу гъуллугъчйиртIан дар дулар. Ва учуз гъарсариз Агъайи саб ляхин улупунчуз. ⁶ Узу кивунза, Аполлосди хъубзну, аьхю гъапIур Аллагъ ву! ⁷ Гъаддиз, фужкIара гъисабнаь адар: я кивур, я хъубзур, хъа анжагъ – арайиз адабгъу Аллагъ! ⁸ Кивуринна хъубзурин айиб саб метлеб ву, ва гъардиз чан пай ляхнинуб рубкъиди. ⁹ Учву Аллагъдин гъуллугънаь айидар вуча, хъа учву – Дугъан хутIил, Дугъан диврайи дарамат вучва.

¹⁰Узу, Аллагъди узуз тувнайи ужувлиинди, фагъумлу устайиси, шибритІ ккивур вуза, хъа жарари душв'ин хулар дивра. Аммаки гъарсар, чав фици дивраш, дикъатниинди лигри. ¹¹Сарихъанра, ккивнайибдилан гъайри, жара шибритІ ккивуз шлуб дар, ари гъадму шибритІ – Иса Месигъ ву. ¹²Гъаму шибритІиин адмийи-хъан гъизиликан, арсракан, багъа гъвандикан, гакІвликан, гъе-ебцу укІкан вая нахъвракан хулар дивуз шулу. ¹³Хъа шли фици дивнуш, улупру Йигъ гъибди. Думу Йигъан вари цІиинди ахтармиш апІиди ва гъарсарин ляхниз цІи кымат тувди. ¹⁴Шлиндар цІихъан ургуз дархъиш, гъадгъаз чан пешкеш хъибди, ¹⁵хъа гъургиш – зарал. Аммаки думу учв, цІигъян гужназ гъядягъю касси, дюрхну хъиди.

¹⁶СатІлан учву – Аллагъдин хал вуйиб ва учвуъ Аллагъдин Рюгъ яшамиш шулайиб аьгъданчвуз дарш? ¹⁷Аллагъдин хал дабгъурр Аллагъди даргъиди. Гъаз гъапиш, Аллагъдин хал гирамиб ву, ари гъадму Хал – учву вучва.

¹⁸Учву учвуз кучІлар апІруси дарибшири. Эгер учвкан шлиз учв, гъаму дюн'яйи гъисаб апІурайиси, фагъумлу касси гъугъужвураш, дицир, учв дугъридан фагъумлу хъузди, «ахмакъ» духъну ккунду. ¹⁹Фицики, гъаму дюн'яйин фагъумлувал Аллагъдин улихъ ахмакъвал ву. ДибикІна:

«Дугъу фагъумлуйир

чпин къю-къюб маш гъайивалихъди дисура».

²⁰Ва хъана:

«Фагъумлуйин фикрар – гъавайидар вуйиб

Агъайиз аьгъя».

²¹Гъаддиз адмийиинди тярифар мапІанай. Вариб – ичвуб ву: ²²Павелра, Аполлосра, Кифра, гъаму дюн'яра, уьмурра вая аьжалра, гъамустилубра вая гъюз ккимбубра – вари ичвдар ву, ²³хъа учву Месигъдиндар вучва, Месигъ – Аллагъдин.

Месигъдин вакилар

4 ¹Гъаци вуйиган, Аллагъдин сир уч'ина ихтибарлу дапІанайи Месигъдин гъуллугъчйирси учу гъисаб апІанай. ²Гъамциб хъугъвал илипнайидар аьгътлу духъну ккунду. ³Учву вая сар жарари узкан фици кІураш, саб жюрейинна вижна ктарзуз. Узхъан узканкъан фукІа гъациб пуз шулдарзухъан. ⁴Йиз намус марцциди

вуйиз, вушра, му, узук тахсир ктар, кІуру гаф дар. Йиз судья – Агъа вуйиз. ⁵Гъаддиз, Агъа хъадакнугъюру вахт шайизра, улихъ-миди тахсрар агури мюхъюгъянай. Дугъу вари жиниб ачухъ апІиди, инсанарин юкІвариъ гъитІибкІнайиб арайиз адабгъиди ва гъадмуган Дугъу гъардин тяриф апІиди.

⁶Узу мици, гъардшар, узканна Аполлосдикан учвуз уж’вал бадали кІураза. Учү мисал духъну, учхъан, артухъуб жвувкан ктадабгъиди, дибикинайиб дубгъай, имбунуртІан артухъ за апІури, сар шлинди-вуш фурс мапІанай.

⁷ИмбудартІан артухъ за шли апІураву? Аллагъдихъан даруб фуавуз? Увуз вари пешкеш дапІнайиган, увуз тутрувганси яв тярифар гъаз апІурава?

⁸Сарун учүз вари ачүз, девлетлу вуча, учү хътарди паччгъар гъахъунча кІури, фикир апІурайчва! Ай аман, узүз ккундайинхъа учвү ахъювал апІури, учура учвухъди ахъювал апІурахъидийча! ⁹Хъа йиз фикриан, Аллагъди учү, Месигъдин вакилар, аъжал тувүз жаза гъадабтІнайи адмийрси, варидарин къяляхъ дерккна. Вари дюн’яйиз, малайикариз ва адмийириз учкан тамашачийр духъна. ¹⁰Месигъ бадали абдлар духъначү, хъа Месигъдихъ хъугърударин арайиъ учвү – фагъумлуйир! Учү – зяиф, хъа учвү – къувватлу! Учвү – адлу апІура, хъа учү – беябур!

¹¹Гъийин йигъазкъан учү гашлу ва мукърам вуча, гъяргъяртІан алдарди лицурача, учү урччвүри шулу, ич хал-йишв адарич, ¹²учү ич хилариинди, унтІаз амкІ идипури, учүз уьлин къацІ гъазанмиш апІурача. Уч’ин агъ уьлюбхюру, хъа учү уж’вал ибшричвүз кІурача, хъергру – аьгъ апІурача. ¹³Учкан варитІан писубтІан кІури шулдар, хъа учү гъянивалиинди жаваб туври шулча. Гъийин йигъазкъан, му дюн’яйиз чІюрхярди, гъарсаб хъархъвасси, имичү.

¹⁴Му узү учвүз нач хъүз кІури бикІурайиб дариз, ваъ, хъа, йиз ккуни веледарси, учвү гъавриъ ауз ккундузуз. ¹⁵Учвүз агъзраркъан Месигъдин рякъюьди гъягъру мялимар ашра, хъа адшар сакъюдартІан адарчвүз. Иса Месигъдикан вуйи Ужувлан хабарнахъ учвү хъугъган, узкан рюгъниинди вуйи ичв адаш гъахъну. ¹⁶Учвкан миннат вуйиз: узхъан мисал гъадабгъай! ¹⁷Гъаддиз багъа ва гъапиб кІулиз адабгъру, Агъайихъ ихъ сатІлан вуйи хъугъувалиъ айи йиз бай Тимофей гъаъразачвухъна. Узү хъугърударин арайиъ

варишварий улупурайиси, узу йиз уьмрий фици Месигь Исайин рьякди гьягьюри шулуш, дугьу кIваин апIидичвуз.

¹⁸ Сарун узу учвухна гьидар кIури, ичв арайий сакьюдари хьюхь гьзабгну. ¹⁹ Хьа узу, эгер Агьайин амур гьабшиш, гьидиза, ва гьадмуган думу кIул'ан удучIвнайидарин гафарин ваь, хьа дурарин кьувватнан кьимат фициб вуш, аьгью хьибдизуз. ²⁰ Гьаз гьапиш Аллагьдин Паччагьлугь, гафнаь ваь, хьа кьувватнаь ачмиш шулайиб ву. ²¹ Учву кадабгьай: маргь хьади гьюза, даршишсана – масанвална умунвал?

Хьугьрударин арайий улдугнайивал

5 ¹Узуз ичв арайий Аллагь аьгьдрударин арайийкьан даршлу кьяппавал абхьнайиваликан хабар деебхьназуз: ичвдарикан сар чан адашдин хпирихьди хьа кIура. ²Хьа учвук фурсарра кучIвначвук! Мици хьайиз, гьамлу духьну, ичв арайиан гьациб гьапIур утIуккуб лайикь дайнхьа? ³Узу бедендиинди учвухьди хьтаршра, йиз рюгьниинди хьаза, ва, гьадму касдикан гьапIуруш, гьамустIанра гьял гьапIунза: ⁴ихь Агьа Исайин ччвур бадали учву уч гьахьиган, хьа узу учвухьди йиз рюгьниинди хьидиза ва ухьухьди ихь Агьа Исайин кьувват хьибди, ⁵учву думу адми иблисдин хилиз тувну ккунду, ва дугьан беден, Гьаргандин Агьа кьяляхь гьюру Йигьан дугьан рюгькьан дюрхну хьузди, йибкIри.

⁶Учвуз фурс апIуб рубкьудар. Учвуз, дунин тикийи вари хьамир утуз гьитруб, аьгьдарди анчвуз?

⁷Гьаци вуйиган, учву таза, дун ктру хьамир хьпан бадали, зат имдарди йирси дунихьан марцц йихьай. Учву гьаци духьну ккунду, фицики ихь Пасха машквран ччил, Месигь, сарун гьурбан гьапIну. ⁸Гьаци вуйиган, гьачай, Пасха машквар, йирси дунин чIурувалииндина писвалиинди ваь, хьа дун ктру марцци ва гьякь уьл'инди тебрик апIидихьа.

⁹Узу учвкан йиз гьубшу кагьзиь, улдугнайидарихьди гьич саб аьлакьа дарибшри кIури, тIалаб гьапIнийза, ¹⁰аммаки узу, гьаму дюн'айин адмийириккан – кьяппийириккан, тьямягькрарикан, тIафларикан, идолариз икрам апIрударикан, гьапундайза. Дици вуйиш, учву му дюн'я дипбакк ккуркьдийи! ¹¹Хьа узу, учв кьяппа, тьямягькар, идолариз икрам апIур, футнакар, пияниска, кучIляхь вуди, гьардаш вуза кIури, лиурайириккан, кIураза. Мицирихьди

саб суфраийхъ ипІузкъан мипІанай. ¹²⁻¹³Хътругърударин суд апІуб йиз ляхин дариз – дурарин суд Аллагъди апІиди! Учву хъугърударин суд дапІну ккунду, фицики дибикІна: «Яв арайиан писур адаъ».

Хъугърударин арайиъ айи гъярхъбарикан

6 ¹Хъана, учвхъан, ичв гъюжатар, Аллагъдин гирами халкъди гъял апІуз гъидритди, хътругъру адмийирин судди гъял апІри кІури, гъитуз фици шулчвухъан? ²Аллагъдин гирами халкъди дюн'айин суд апІруб аьгъданчвуз дарш? Учв'ин вари дюн'айин суд апІувал алабхъруган, гъаму бици гъярхъбар гъял апІуз шуладанчвухъан дарш? ³Малайикаринна кмиди ухъу суд апІурахъа гъа. Дуланажагъдин аьдати ляхнаринкъан ухъхъан суд апІуз шуладарин? ⁴Гъамциб дюшошназ ичв арайиан важиблу дару касар ичв судйирди ктагъурачва. ⁵Нач дубхъну ккунду! Ичв арайиъ хъугърударин месэлийр гъял апІуз шлу саркъан аькъюллу адми адарин? ⁶Хъа учву гъардши гъардшилан суддиз аьрза туврачва, ва хътругърудари ичв суд апІура! ⁷Учву беябур хъуз, чиб-чпилан суддиз аьрза тувувал чІаьан ву! Гъаци апІайиз, жвув гъякъ вушра, асккан духъну гъузуб ужу даршулин? Жвувануб тувну гъузуб ужу даршулин? ⁸Хъа учву ичв гъардшар асккан апІурачва ва дураринуб бисурачва.

⁹Учвуз чІур гъахъи касариз Аллагъдин Паччагълугъ ирсди дурубкъруваликан аьгъдарди анчвуз дарш? Лигай гъа, учву ичв учвуз кучІлар апІрубси дарибшри! Къяппийриз, идолариз икрам апІрудариз, дугъри дару жиларизна хпариз, жилир жилирихъди гъярудариз, ¹⁰Іафлариз, тямгъкрариз, пиянисккйириз, футна дабгърудариз, кучІляхъариз Аллагъдин Паччагълугъ ирсди рубкъидар. ¹¹Учвкан саб къадар ари гъацдар вуйчва, аммаки ихъ Аллагъдин Рюгъну ва Агъа Иса Месигъди ухъуз гъапІубди учву марщ, гирами ва гъякъ гъапІунчву.

Гъит ичв жанар Агъайин гъуллугънаъ ишири

¹²Учву кІурачва: «Узуз вари апІуз ихтияр азуз!» Аммаки вариб хайирназ дар! «Узуз вари апІуз ихтияр азуз», хъа гъич сабдира йиз зиин агъавал апІуз гъитну ккундар! ¹³Учву гъацира, «ипІруб – фуниз, фун – ипІрубдиз», кІурачва! Ав, дюз кІурачва, хъа мура,

тмура Аллагъди терг апІрубра дюз ву. Аммаки беден къяппавализ вуйиб дар, хъа – Агъайиз. Агъара – бедендиз. ¹⁴Аллагъди Агъа Чан къувватниинди чІиви гъапІну ва ухъура чІиви апІиди. ¹⁵Учвуз, ичв жанар Месигъдин жандин паяр вуйиб, аьгъданчвуз? Гъаци вуйиган, узхъан Месигъдин пай гъадабгъну, къяппавализ фици тувуз шулу? Аллагъди уърхри! ¹⁶Учвуз, къяппайик ктикъур, гъадгъахъди саб беден шлубдикан аьгъданчвуз дарш? Фицики дибикІна:

«къюрикан саб беден хъибди».

¹⁷Хъа фуж Агъайик ктикъиш, думу Гъадгъахъди рюгъниинди сатІи шула. ¹⁸Къяппавалихъан гъергай! Адмийи, къяппавал ктарди, фу гунагъ гъапІишра, думу гунгъин дугъан бедендихъди фукІара дар, хъа къяппавал апІурайири, чан бедендиз къаршуди гунагъ апІура! ¹⁹Учвуз ичв беден Аллагъдихъан учвуъна дуфнайи Гирами Рюгъ яшамиш шулайи хал вуйибдикан хабар адарди анчвуз дарш? Сарун учву ичвдар дарчва, ²⁰гъаз гъапиш учву зурба къиматнахъ гъадагънайидар вучва. Гъаддиз, ичв жанариинди Аллагъ за апІинай!

Жилириканна хпирикан

7 ¹Учву узуз, жилириз хпирик зат кудручди гъузиш, ужу шул кІури, гъибикІунчва. ²Хъа му дюн'яийъ къяппавал абхънайиган, гъит гъарсар жилир чан хпирин ва гъарсар хпир чан жилирин ахникк ишри. ³Жилири чан хпирихъди жилирвалин буржи тамам апІри, хпирира гъаци апІри.

⁴Чан жандин ахъюр хпир дар, хъа – жилир, гъаци жилирра чан бедендин ахъюр дар, хъа – чан хпир. ⁵Чиб-чпихъди сатІи хувал гъибтри мапІанай. Йикърар йитІну, сацІиб вахтназ, думу вахт Аллагъдиз ккарагуз бахш апІузди жара гъахъну пну, баладар. Хъасин хъана сатІи йихъай, даршиш иблисди, учвхъан аьгъ апІуз даршиш, гъирагъдихъинди хъчІюхидичву. ⁶Яна узу му буйругъ вуди дупнайиб дариз, хъа ичв ихтиярнаъ гъубзра. ⁷Узуз вари адмийир узуси духъну ккундийзуз, хпир хъгарди, аммаки гъарсариз Аллагъдихъан чан багъиш а: сариз саб, тмунуриз тмунуб.

⁸Хъа ачІни хпаризна жилариз кІураза: дулариз ялгъузди, гъаму узуси яшамиш шули гъузиш, ужу шул. ⁹Хъа аьгъ апІуз

даршлудари, тямягъну гьадагъайиз, гьит, чпиз хизанар ккергъри, гьамци ужу хьибди.

¹⁰Хъа шив ва жилир хъайидариз узу ваъ, хъа Чав, Агъайи буйругъ тувра: хпири чан жилир гьитну ккундар, ¹¹хъа эгер гатІахъруси алабхъиш, сарун нюкгъин эйси даришри, шулуш, хъана чан жилирихъди албагри. Ва жилирра хпирихъан жара даришри.

¹²Хъа имбудариз, сарун Агъайи ваъ, хъа узу кІураза: эгер сар фунур-вуш гьардшин хпир хъугърур дарш ва думу дугъахъди яшамиш хъуз рази вуш, гьит жара даришри. ¹³Хътругъру жилир хъайи дишагълийизра кайиб гьадму ву: эгер думу дугъахъди яшамиш хъуз рази вуш, чан жилирихъан гьудудучІври. ¹⁴Гъаз гъапиш, хътругъру жилир чан хъугъру хпирилантина, ва хътругъру хпир чан хъугъру жилирилантина гирами шулу. Жараси вуйиш, ичв веледарра марцци дару гьисаб хьидийи, хъа мици, дурарра гирами ву.

¹⁵Эгер хътругъру жилириз вая хпириз жара духъну ккундуш, гьит ишри. Му гьяларифъ гьардаш, вая чи асиллуди гьузидар. Аллагъди ухъуз мясляябтнаъди яшамиш хъуз дих дапІнахъуз. ¹⁶Увуз, хпир, яв жилир увлантина дюрюхрувал фици аьгъявуз? Увузра, жилир, яв хпир увлантина дюрюхрувал фици аьгъявуз?

¹⁷Гьит гьарсар Агъайи улупнайиси яшамиш ишри, ва чаз Аллагъди дих дапІнайиси гьузри. Му къайдйир варишвариъ айи хъугърудариз кІурудар вуйиз. ¹⁸Чаз дих апІайиз суннат дапІнайириз думу жиниди уьбхюри гьибтуз гучІ адар. Хъа суннат дапІну адарди дих дапІнайириз, сарун суннат дарапІишра, гучІ адар. ¹⁹Суннат дапІнайивал, ясана адрувал – мурарифъ гьич саб мяна адар, хъа мяна – Аллагъдин табшуругъар тамам апІуб ву. ²⁰Чаз дих апІруган, фуж фици вуйиш, гьит чан гъаци гьузри. ²¹Эгер увуз лукІди имиди Аллагъди дих дапІнаш, увуз дидкан гъии дардиси дарибшри. Эгер увуз азад хъуз шлу мумкинвал аш, ужу шлуси апІин. ²²Фицики Агъайи дих дапІнайи лукІ Агъайиз азад вуйир ву. Гъаци, азад вуди дих дапІнайирра, Месигъдин лукІ шула. ²³Учву, зурба къимат тувну, гьадагънайидар вучва, гьаддиз, адмийирин лукІар махъанай! ²⁴Гьардшар, Аллагъди дих апІруган, гьар кас фици айиш, Дугъан улихъ гъаци гьузай!

Павели нюкгьин гьякънаан вуйи суалариз жаваб тувра

²⁵ Швуваз дурушдариз ва швушв дархидариз Агъайи дурарин гьякънаан саб буйругъра тувнадаруз, аммаки Гьадгъухъан, узуз уж'вал дурубкънайивализ дилигну, йиз гафнахъ хъугъуз шулу. Узугъамци пидиза: ²⁶ Узугъийин гьялариъ, адмийиз чпин айибси – швуваз дурушдар, дурушди ва швушв дархидар дархиди гъузиш ужу шул кIури, гъисаб апIураза. ²⁷ Эгер уву нюкгьий аш, жара махъан. Хъа эгер уву швушв хъайир дарш, махан. ²⁸ Хъа эгер гъахишра, думу гунагъвал дар. Эгер риш швуваз гъушиш, гунагъ хъибдар. Аммаки чпин сагIлан вуйи уьмриъ дурариз гизаф читинвалар ккилигура, хъа узуз учву гьадрариккан уьрхюз ккундийуз.

²⁹ Жараси кIури гъабшиш, гьардшар: вахтар цIибгIан гъузрар, ва швушвар хъайидар, гьит швушвар хътрударси ишри, ³⁰ хъа дердлудар – дерд ктрударси, шадлудар – шад дарударси, гьадагърудар – фукIа хътрударси. ³¹ Гьит гъаму дюн'яийиъ яшамии шулайидар, дидкан тIяаьм ктадабгърударси, ишри. Гъаз гъапиш, ухъуз рябкъюрари гъаму дюн'я багарихъди жвартI хъибди.

³² Узуз учву сабдиканра вижна ктарди ккундузуз. Хпир хътрур, учв Агъа Аллагъдиз ккун ишри кIури, Аллагъдин ляхнариъ ичIигну а. ³³ Хъа хпир хъайир, хпириз ккун ишри кIури, му дюн'яийин ляхнар апIбахъ хъа. ³⁴ Дицир кас къюбишваз пай духъна. Жилир хътру хпири вая швуваз душну адру шуру Агъайин ляхнариккан фикрар апIуру. Думу чан бедендиинди ва рюгъниинди Дугъаз бахш хъуз шерик шулу, хъа швувахъ хъайир, жилириз учв ккун ишри кIури, му дюн'яийин ляхнар апIбахъ хъа. ³⁵ Му вари узугъузуз уж'вал бадали кIурайиб вуйиз, хъа учву фтихъан-вуш гьадагIуз кIури ваъ. Узуз ккундайиб: учву варитIан ужуйи, гьич сабдира учвуз машат дарапIди, Аллагъдин гьуллугънаъ хъуб вуйиз.

³⁶ Эгер учвкан шлиз, сумчир дарапIди чан лишан кипнайирин йисар гъяра кIури гъии даруси аш, ва гъамус сумчир дапIну ккуниси фикир апIураш, гьит дугъу чан дюз гъюрубси апIри. Дугъхъан швушв хуз шулу, думу гунагъ дар. ³⁷ Эгер адмийи швушв дархуз ижмиди гьял дапIнаш, эгер швушв хувал думукъан чарасуз ляхинси фикир апIурадаш ва эгер учв чан хилиъ дидисну гъузуз шлур вуш, дугъу чаз хъирснайи риш марцциди гьитуз

кІваъ дибиснаш, ужуйи апІура. ³⁸ Гъаци вуйиган, хъирснайи риш швушвди хрури ужуйи апІура, хъа дархрури хъана ужуйи апІура.

³⁹ Хпир чан вари уьмриъ жилирик китІнайир ву, хъа жилир гъачІиган, думу азад шула ва дугъхъан чаз ккунириз швуваз гъагъюз шулу, анжагъ – хъугъруриз. ⁴⁰ Хъа эгер, фуж, узуъра Аллагъдин Рюгъ азуъ, кІури, швуваз дурушди гъузиш, думу бахтлуди хъиди.

Идолариз гъурбан гъапІу хурагнакан

8 ¹ Гъамус ичв суалназ Аллагъсузарин идолариз гъурбан дапІнайи йикк'кан пидиза. ИкибаштІан, «ухъуз варидариз аьгъювалар айибдикан» хабар ахъуз, аммаки аьгъювалари фурс капІру, хъа масанвали мюгъкамвал хуру. ² Эгер шли аьгъювалар азуз кІураш, дугъаз дугъридан чаз аьгъю дубхъну ккундайиб аьгъю дубхънадар. ³ Хъа Аллагъдиз Учв ккунидар аьгъа.

⁴ Гъаци вуйиган, аллагъсузарин идолариз гъурбан гъапІу хурагнакан пидихъа. Ухъуз варидариз, дюн'яйи икрам апІурайи идолар фукІа даруб ва Сарилан гъайри гъич саб жюрейинра аллагъ адруб, аьгъяхъуз. ⁵ Эгер гъацдар «аллагъар» ву кІурайидар заварин, ясана жилариин алийишра (хъа дюн'яйиъ «аллагъар» ва «агъйир» кІурудар, дугъридан гизаф а), ⁶ аммаки ухъуз айир сар АллагътІан дархъуз – Адаш Аллагъ. Ари Гъадгъу дюн'яйиъ вариб ккебгъну, ва, Гъадгъаз кІури, ухъу яшамишра шулахъа. Агъара сартІан дар – Иса Месигъ. Ари Гъадгъуинди дюн'яйиъ вариб арайиз удубчІвну, ва Гъадгъулантина ухъуз уьмурра гъабхъунхъуз.

⁷ Хъа мидкан варидариз хабар адар. Саспидар идоларихъна гъаци вердиш духънаки, гъира кмиди дурари, гъациб хураг ипІруган, идолариз икрам вуди дубхънайиб ву кІура ва чпин зяиф намусну дурар чиркинди улупура. ⁸ Хурагнахъан ухъу Аллагъдихъна багахъ апІуз хъибдар. Ухъу дирипІди гъузну пну, кам шулайиб адарихъ, ипІуру пну, фукІа гъазанмишра апІурадархъа. ⁹ Амма лигайки, ичв азадвал зяифдариз ликриккан ккибиргъру гъван дарибшри. ¹⁰ Фицики зяифуриз идоларин хулаъ уву, аьгъювалар айир, ипІури гъяркъиш, дугъура идолиз гъурбан дапІнайи хураг ипІиди. ¹¹ Магъа гъаддиз, яв аьгъювалари зяиф гъардаш – дугъхъандира Месигъди жан тувну аьхир – пуч апІиди. ¹² Гъамци гъардшариз къаршуди гунагъ апІури ва дурарин зяиф намусназ

зиян туври, учву Месигьдиз къаршуди гунагь апІурачва. ¹³Гьад-диз, узу ипІурайи хурагналантина йиз гьардаш алдакураш, думу гунгьихъна дархбан бадали, йикк дирипІди гьузарза.

Павелра имбуну вакиларсир ву

9 ¹Узу азад адми дарин дарш? Узу Месигьдин вакил дарин дарш? Ихъ Агъа Иса узуз гьяркъюндарин дарш? Учву Агъа-йихъди саб хьувал – йиз гьуллугънан ляхин дарин дарш? ²Жара-дариз узу вакил гьисаб даршра, учвуз узу – Месигьдин вакил ву-за! Месигьдихъди учву саб хьували узу вакилвалин гьуллугънаъ айиб тасдикъ апІура.

³Узук тахсир кипрудариз йиз жаваб магъа гьамциб хьибди. ⁴ИпІрубна ухрубдиз учуз ихтияр адарин дарш? ⁵Хьугъру дишагъ-ли учуз швушвди хуз ихтияр адарин дарш? Ва думу хпир, Ме-сигьдин имбуну вакилариси, Агъайин чвйириси вая Кифайиси, жвувахъди гьярушваз гьадагъуз шулдарин дарш? ⁶Ясана учуз ипІуз уъл гъазанмиш апІуб узозна ВарнавдизтІан адабгънадарин?

⁷Фунур эскри чан гьуллугънан харжар чан жибдиан ккеркру? Фунури, тІумтІин багъ ибтну, тІумтІар диритІди гьитру? Фунур габни чан лижан хюйириккан никк дурубхъур? ⁸Му вари узу адмийин улариантІан дилигди кІурайинхъа? Къанундин китаб-диъра гьаддикан кІурадаринхъа? ⁹Фицики, ухъуз Мусайиланми-на тувнайи Къанундира кІура:

«Гад апІурайи йицран ушв мяхъябкъян»

Аллагъ йицарин гъайгъушнаъ а кІури, хиял вуничвхъа? ¹⁰Ики-баштІан, Дугъу мици ухъуз кІура! Ухъуз дибикІна:

«ХутІил хътабкрури хутІил хътабкуру, ва гад апІури гад апІуру, чпизра чпи апІурайи ляхникан пай бадали».

¹¹Учу ичв арайиъ рюгънан тум дубзну, дидлан ккадабцІру мут-муйиинди вуйи бегьерназ ккилигураш, учуз гизафуб ккун апІу-раин? ¹²Жарадариз учвхъан кюмек рубкъуз ихтияр айиган, учуз хъа ахю ихтияр ачуз!

Аммаки, учу сабанкъан учуз айи гьадму ихтияр ишлетмиш гъа-пІундарча, хъа, Месигьдикан Ужувлан хабар рабгъуз машат да-рибшри кІури, учу вариб аьгъ апІурача. ¹³Учвуз, Аллагьдин хулан гьуллугънаъ айидари уъл Аллагьдин хулкан ипІурайибдин ва гьурбнар апІурушвахъ гьуллугънаъ айидариз гьурбан гъапІубдикан

саб пайназ ихтияр айибдин, хабар адарин дарш? ¹⁴Гъаци Агъайира, Ужувлан хабар рабгъуриз ипІруб гъаддилан дубхъну ккунду кІури, амур гъапІну.

¹⁵Гъаму узуз айи ихтиярар гъич сабкъан узу ишлетмиш гъапІундарза. Я гъамус, гъациб кюмек ккун апІури, бикІурайиб дариз. Йиз тяриф дубгайиз, узу йикІуз гъазур вуза. ¹⁶Узу Ужувлан хабар рабгъура кІури, гъаз узу йиз тяриф апІуза? Думу йиз буржи вуйиз. Эгер узу думу тамам дарапІди гъибтиш, йиз язухъ ву! ¹⁷Узу Ужувлан хабар йиз хушниинди рабгъураза. Йиз хушниинди дайиш, узу думу ляхин, йиз буржи вуди хъпаз дилигну, тамам апІидийза. Хъа узу думу йиз хушниинди рабгъурайиган, пешкешра хъибдизуз. ¹⁸Йиз пешкеш фтилан арайиз гъюра? Хъа гъамдилан: Ужувлан хабар узу кымат дарди рабгъураза ва узуз улупнайи ихтиярар ишлетмиш апІурадарза.

¹⁹Гъеле узу азад адми вушра, узу йиз хушниинди, Аллагъдихъна шлубкъан гизаф адмийир хпан бадали, варидариз лукІвал апІури гъахъунза. ²⁰Жугъдарихъди узу, дураар Агъайин терефназ хузди, жугъудси гъахъунза. Къанун тамам апІурайи адмийирихъди, гъеле узу Къанундин хиликк ккайир даршра, дураар Агъайин терефназ хузди, узура Къанун тамам апІурайирси гъахъунза. ²¹Къанун адру адмийирихъди, гъеле узу Аллагъдин Къанундиккан азад даршра, гъаз гъапиш Месигъдин Къанундикк кказа, дураар Агъайин терефназ хузди, узура Къанун адрурси гъахъунза. ²²Зяифдариз узу, дураарра хузди, зяифурси гъахъунза. Варидиз узу, аьхирки гъадрарикан сакъюдаркъан уърхбан бадали, варибди гъахъунза. ²³Му вари узу, Ужувлан хабар бадали ва гъадин ужувлакан узузра кубкІузди, апІураза.

²⁴Жаргъбан талитнаъ гизафдар иштирак шулу, хъа гъалиб сартІан даршлуб учвуз аьгъячвуз. Гъаддиз пешкеш рубкъуси жаргъай. ²⁵Иштракчйири, вари чпин тямгъяр дирчну, чІур дубхъну гъябгъру кунцІ бадали, гъар йигъан гъазурлугъар гъахуру, хъа ухъу – чІур даршлу кунцІ бадали гъазур духъну ккундарин! ²⁶Гъаддиз, саб метлеб адарди жаргъурайир дарза ва гъавайиз гъурдар йивурайир дарза! ²⁷Ваъ, жарадариз Ужувлан хабарнакан ктибтруган, жвув тина дарапІузди, узура йиз беден вердиш апІураза, думу узуз мютІюгъ апІураза.

Жугьдарси махъанай

10 ¹Гъардшар, ихъ вари абийр дифран хиликкди хъубкан ва, гъюл жара дубхъну, вари гъадушв'антина удучІвбакан, учвуз аьгъюди ккундузуз. ²Дурар вари Мусайин ччвурнахъ дифраъ ва гъюлиъ гъахъну. ³Дурари вариди рюгънан саб хураг ипІури ⁴ва рюгънан саб убхъруб убхъури гъахъну. Дурари чпихъди шлу рюгънан гъарз'ан убхъури гъахъну, хъа думу гъарз – Месигъ вуйи. ⁵Дурар гъаци гъахънушра, Аллагъдин улихъ дурари уж'вал гъазанмиш гъапІундар ва къурамадтиъ пуч гъахънийи.

⁶Му вари ухъуз, гъадрариси ухъура писвал ккун дарапІбаз, улупурайиб ву. ⁷Гъадрарикан гъацІарси, учвур аидолариз икрам апІрудар махъанай. Фицики Гирами китабарийъ дибикІна:

«Халкъди, деъну, ипІуз ва убгъуз хъюгъру,

хъасин идолин гъюрматназ ялхъвнар апІуру».

⁸Гъадрарикан гъацІарси ухъура, къяппийр хъидархъа. Дурари къяппа тІулар апІури ккебгънийи, ва сад йигъан къанна шубуд агъзур гъийихнийи. ⁹Ухъура, гъадрарикан гъацІариси, Месигъ ахтармиш апІури хъюгъидархъа. Хъасин дурар, битІари къацІар дапІну, гъийихнийи. ¹⁰Учвур, гъадрарикан гъацІарси, бурбрар апІури махъанай, гъаддилан дурар пуч апІуру малайикди тІанкъ гъапІнийи.

¹¹Гъамрар вари, гъюз ккимбуб улупури, гъадмуган дурарихъди гъахънийи, хъа му ухъуз, дарс вуди, дибикІна. ¹²Гъаци вуйиган гъит, гъар шли учв ижмиди ликриин дийигъназа кІури, фикир апІураш, алдакуз гъидритри! ¹³Гъамусдиз учв'ин алахъу читинвалар адмийириин улукъру аьдати читинвалартІан дар. Аллагъ Чав туву гаф тамам апІур ву. Дугъу учв'ин аьгъ апІуз даршлу читинвалар алахъуз гъитдар. Читинвалар алахъруган, Дугъу учвуз дурариан удучІвуз шлу рякъра улупидичвуз. Гъаци дурариан учвхъан кІул адабгъуз хъибдичвухъан.

¹⁴Магъа гъаддиз, йиз ккунидар, идолариз икрам апІбахъан гъергай! ¹⁵Узу, учву фикирлу адмийир ву дупну, улхураза. Учву фикир апІинай. ¹⁶Аллагъдиз чухсагъул дупну, убхъурайи баркаллагънан Захру ухъу Месигъдин ифдик ктикъурадарин? ГъудубтІну, пай дапІнайи уьли ухъу Месигъдин бедендик ктикъурадарин? ¹⁷Уьл саб ву, ухъура, фукъан гизаф вушра, саб беден

вухъа, гъаз гъапиш, ипІурайи гъадму саб уъл'инди ухъу вари са-
тІи шулахъа.

¹⁸ Израил халкъдиз лигай, гъурбан апІрушвахъна гъурбан гъа-
пІу мутму дубхну ипІрудар, гъурбан гъапІушвахъди саб шула-
дарин? ¹⁹ ИкибаштІан, узу, идолиъ вая дидиз гъурбан дапІна-
йибдиъ фу-вуш саб мяна а, кІурадарза. ²⁰ Ваъ, аммаки Аллагъсу-
зари чпин гъурбнар, Аллагъдиз ваъ, хъа шейтІнар-жинариз хура.
Узуз учву жинарихъди саб духъну ккундарзуз. ²¹ Учвхъан Агъа-
йин Зах'анра ва жинарин зах'анра сабси убхъуз хъибдарчву-
хъан! Учвхъан Агъайин Суфрайихъра ва жинарин суфрайихъра
сабси деуз хъибдарчвухъан! ²² Агъайик хъял капІуз шулухъхъан
кІури, ухъу фикир апІурайин? Ухъу ДумутІан къувватлуйир ву-
йин дарш?

Жвуван азадвал Аллагъдин адназ ишлетмиш апІинай

²³ Учву: «Вари апІуз ихтияр ачуз!» кІурачва, аммаки вари,
хайирназ дар. «Вариб апІуз ихтияр а!» Аммаки варибди мюгъ-
камвал хурдар. ²⁴ Гъит варидар, жвуваз ваъ, имбудариз уж'вал
апІри.

²⁵ Базарихъ масу тувруб вари, юкІв архаинди, ахтармиш да-
рапІди, ипІинай, ²⁶ фицики, «жил ва дид'ин алиб вари Агъа-
йинуб ву».

²⁷ Эгер хътругъру адмийи учвуз теклиф гъапиш, гъивуб вари
юкІв архаинди, ахтармиш дарапІди, ипІинай. ²⁸ Хъа эгер учвуз
гъадмуган: «му гъурбан дапІнаи йикк ву» гъапиш, гъапир бада-
ли ва намус бадали, мипІанай – ²⁹ узу мушваъ, ичв ваъ, хъа жара
касдин намус бадали, кІураза. Жарарин намусну йиз азадвалик
тягъна гъаз кипди? ³⁰ Аллагъдиз чухсагъул дупну, узу думу хураг
баркаллагъниинди ипІураш, узук тягъна гъаз кипди?

³¹ Гъаддиз, учву ипІурашра, убхъурашра, фу апІури гъашишра,
вари – Аллагъдин ад бадали апІинай. ³² Я жугъдар, я грекар, я
Аллагъдихъ хъугънайидар гунгъихъна дархрубси уьмур хъапІри
апІинай. ³³ Узуси, варибдиъ варибдиз ужу шлуси апІинай. Узу,
узуз ваъ, хъа, жарадар гизаф дюрхну хъпан бадали, гъадрариз
уж'вал абгурайир вуза.

Гьюкум хилиъ ивнайир

11 ¹Узу Месигъдихъан дубгъурайиганси, учвура узхъан дубгъай. ²Узу гъапиб вари ичв кІваин илмивалин ва узу учвуз туву аьгъюваларихъ дупнайиси апІурайивалин тяриф апІураза.

³Учвуз аьгъяди ккундузуз: гъар жилирин кІул – Месигъ ву, дишагълийин кІул – чан жилир, хъа Месигъдин – Аллагъ. ⁴Жилижвиву кІул’ин алди ккарагураш, ваяки пайгъамбарвалин гафар кІураш, чан кІул аьйибнакк ккаъра. ⁵Дишагълийира кІул’ин алдарди ккарагураш, ваяки пайгъамбарвалин гафар кІураш, чан кІул аьйибнакк ккаъра. Мици вуйиш, дишагълийи чан кІул алдапІнайи гъисаб шуйи. ⁶Эгер хпириз кІул’ин алабхъуз ккундарш, зат имдарди кушарра алдаъри, хъа дишагълийиз кІул алдапІуб аьйибнан ляхин вуш, кІул’ин алабхъри. ⁷Жилири кІул илибкну ккундар, фицики думу Аллагъдин ухшар ва ад ву, хъа хпир – чан жилирин ад. ⁸Жилир хпирикан гъахъир дар, хъа жилиरिकан – хпир. ⁹Жилир хпир бадали халкъ дапІнайир дар, хъа хпир жилир бадали халкъ дапІнайир ву. ¹⁰Гъаддиз дишагълийи, чан кІул’ин чан жилирин гьюкум аливалин малайикариз лишандикъан, кІул’ин алабхъну ккунду.

¹¹Аммаки Агъайихъди саб духънайивалиъ, дишагъли жилиरिकан ва жилир дишагълийикан асиллу ву. ¹²Жилиरिकан хпир гъахъибси, дишагълийикан жилижвира бабкан шула, аммаки вари Аллагъди халкъ дапІна. ¹³Учву гъисаб апІинай, дишагълийиз кІул’ин алдарди Аллагъдиз ккарагуб лайикъ вуйин? ¹⁴Ва чав табиаьтдира ухъуз, жилижвиву ярхи кушар гъитуб аьйиб ву, кІурадарин? ¹⁵Дидихъди сабси, дишагълийиз ярхи кушар – заанвал ву. Дурар дугъаз, чан кІул’ин лакач алабхъуз, тувнайидар дарин? ¹⁶Яни, мидкан узухъди гъюжат ккебгъуз ккунириз дишлади кІураза: мидлан гъайри жара аьдат я учухъ, я жара йишварихъ айи Аллагъдихъ хъугърударин арайихъ адар.

Агъайин хябяхъ

¹⁷Гъамцдар насигъятар туври, узуз пуз ккунди азуз: ичв тяриф апІидарза, гъаз гъапиш ичв уч хъували хру хайиртІан зарал гизаф ву. ¹⁸Гъаз? Саб гъапиб, узуз гъеебхъунзуз: учву Аллагъдин улихъ уч шлуган, ичв арайихъ гъюжатар гъитІирккуз хъюгърачва.

Сакьюдар дицдар хабрарихъ хьугъурза. ¹⁹ Ичв арайиъ гьар жюре фикрар-хиялар, фуж дюз вуш аьгью апІбан бадали, духъну ккунду. ²⁰ Хъа учвуси, Агъайин гьюрматназ суфраийхъна са-сарди уч шулаш, дидиз уч хьувал кІурдар. ²¹ Учву, чиб-чпихъ дийийигъди, ипІуз хьюгърачва, ва аьхириъ гьацІар гашди гьузра, хъа гьацІари пиян хъайизкъан убхъура. ²² Дици апІайиз ичв хулариъ ипІинай ва убхъай, даршиш Аллагъдихъ хьугърударин уч хьувал беябур мапІанай, ва, дугъриданра, фукІа ипІуз адрудар асккан мапІанай. Гьамус узу, учву гьамци апІузди, ичв тяриф дапІну ккундин? ИкибаштІан, ваъ!

²³ Фицики узу учвуз улупуб, Чахъан, Агъайихъан гьудубгъуб вуйиз: Агъа Исайи, Учв масу туву йишван, суфрайилан уъл гьадабгънийи, ²⁴ ва Аллагъдиз чухсагъул дупну, гьудубтІну, гьапнийи: «Му Йиз беден вуйиз учвхъанди туврайи. Узу кІваин алаури гьамци апІинай». ²⁵ Ари гьамци, хьяхъедин хураг ипІбахъан, Исайи хъанара, зах дибисну, кІуру:

– Му зах учвхъанди удубзурайи Йиз ифдиинди йитІурайи цІийи йикърар вуйиз. Йиз гьюрматназ убхъруган, гьар ражари гьамци апІинай. ²⁶ Гъаз гьапиш, гьар ражари учву гьаму уъл ипІурайиган ва гьаму зах'ан убхъруган, учву Агъайин аьжаликан шагъидвал апІурачва. Думу къяляхъ гъайизкъан гьаци апІинай.

²⁷ Гьаци вуйиган, хай гьюруси уъл дирипІури ва Агъайин зах'ан дурубхъури Агъайин ифдиз ва бедендиз къаршуди гунагъ апІура. ²⁸ Адмийиз, уъл ипІайиз ва зах'ан убхъайиз, чав гьапІраш, аьгъяди ккунду, ²⁹ гъаз гьапиш, Агъайи фида гьапІу бедендин мяна аьгъдарди ипІуринна убхъурин ипІувална убхъувал чак тахсир кипувал ву. ³⁰ Магъа гъаддиз ичв арайиъ гьаци гизаф иццрудар ва аьжюзар айичв; гъийихдарра цІиб даричв. ³¹ Хъа эгер ухъу гьапІраш аьгью апІуйиш, тахсир кипбахъан ярхла хъидийхъа. ³² Агъайи ихъ суд апІура, жазара гьадабтІура. Дугъу дици, дюн'яйин суд апІруган, ихъ суд дарапІбаз, апІура.

³³ Гьаци вуйиган, гьардшар, учву ипІуз уч шлуган, гьялак махъанай, чиб-чпихъ дийигъури апІинай. ³⁴ Гашди гьюрури, ичв уч хьувалилантина учву тахсирнакк ккадрахъбан бадали, хулаъ дипІну гьюри.

Узу учвухъна гьафиган, жара ляхнарра дюз алаидиза.

Гирами Рюгънан багъишар

12 ¹Рюгънан багъишарикан улхури гъашиш, гъардшар, учву дидин дишди гъавриъ ади ккундузуз. ²Ичв аллагъсуз вахтари, жинари учву фици ил алдру идоларихъна гужназ хъчЮюхюйиш, кIваин илмиячв. ³Гъаддиз гъавриъ йихъай: Аллагъдин Рюгъну хъау адмийи Исайиз люкънар дарапIур, я гъич сарира, эгер Гирами Рюгъну хъадраиш: «Иса – Агъа ву», пидар.

⁴Гъар жюре багъишар а, хъа дурар вари гъадму сар Рюгъну туврайидар ву. ⁵Гъар жюре гъуллугъ апIувалар а, хъа ухъу варди гъадму сар Агъайиз гъуллугъ апIурахъа. ⁶Гъар жюре ляхнар а, хъа вари ляхнар ухъуъ варидиъ артмиш апIурайир гъадму сар Аллагъ ву.

⁷Гъарсар адмийиъ Гирами Рюгъ, вардиз кайи уж'вал бадали, ачмиш шула. ⁸Сар адмийиз Рюгъну фагъумлувал айи гаф тувра; тмунуриз гъадму Рюгъну агъювалар айи гаф тувра; ⁹шлиз-вуш гъадму Рюгъну хъугъвал тувра; шлиз-вуш гъадму Рюгъну уъзар сагъ апIувал тувра. ¹⁰Сарсануриз – аьламатар улупру къувват; гъатмунуриз – пайгъамбарвалин гаф; шубурпириз – рюгъяр жара апIуз шлувал; гъатмунуриз – гъар жюре чIалар, гъаккму-нуриз – гъадму чIалариинди гъапибдин гъавриъ ауз шлувал. ¹¹Мурар вари – гъадму сар Рюгънан ляхнар ву. Гъаму багъишар Дугъу гъардиз Чаз ккуниси тувру.

Месигъдин беден

¹²Беден, гъар жюре паярикан арайиз дуфнашра, саб ву. Бедендин паяр, гизаф вушра, саб беден ву. Гъаци Месигъдин беденра ву. ¹³Ухъу вари саб беденси хъпан бадали, жугъдар ва грекар, лукIар ва азад вуйидар – сар Рюгъну цIийи алаънайидар вухъа. Ухъуз варидариз гъадму сар Рюгъ ухъуз тувнахъуз.

¹⁴Фицики беденра саб пайнакан дубхънадар, хъа гизафдарикан. ¹⁵Эгер ликри: «Узу хил дарза, узу му бедендинуб дарза» гъапиш, диди гъаци гъапну кIури, думу бедендин саб пай дарди гъубзрайин? ¹⁶Ваяки, ибу: «Узу ул дарза, му бедендинуб дарза» гъапиш, диди гъаци гъапну кIури, думу бедендин саб пай дарди гъубзрайин? ¹⁷Эгер вари беден саб улкан ибарат вуйиш, дидиз фици ебхъидийи? Хъа эгер вари беден иб вуйиш, диди ниар

фици аьгью аПидийи? ¹⁸Аммаки Аллагьди бедендиь гьарсаб пайназ, Чаз ккуниси, чпин йишвар улупну. ¹⁹Вари саб пай вуйиш, беден наьнан хьибдийи? ²⁰Магьа гьаддиз, паяр гизаф ву, хьа дураар варибдикан дубхьнайи беден саб ву.

²¹Улхьанра хилиз: «Узуз уву лазим дарзуз» пуз шулдар. Ваяки, кІули ликариз: «Йиз учвукк ккабхьнайиб адариз» пидар. ²²Бедендиь лазимсузди гьисаб аПру паяр, лигуруш, варитІан лазим вуйидар ву. ²³Хьа ихь фикриан лазим даруси гьисаб аПурайи паярин ухьу хьа гизаф гьайгьу зигурахьа. ²⁴Гьяркьган, аьйиб шлу паяр ухьу, ижмиди ккеркнуну, уьрхюрахьа, хьа гьатмундариз дициб гьайгьу лазим дар. Аммаки Аллагьди Чав, беден гьамциб жюрейинди дебккнуну ва ихьра гьаци аПуз кІулиь тІапІна: «ужуб ад хьтру» бедендин паярин артухьси гьайгьу дизигнуну ккунду. ²⁵Беден пай дархьуз, ухьу ухь'инди чиб-чпин гьайгьушнаь духьнуну ккунду. ²⁶Эгер саб пайназ аьзият каш, вари паяризра аьзият кади шулу. Эгер саб пайназ гьюрмат аПураш, дидихьди вари паярира шадвал хьаПри шулу.

²⁷Гьаци вуйиган учву вари сабси – Месигьдин беден вучва. Учву гьарсар Дугьан бедендиь пай вучва. ²⁸Хьугьрударин арайиь Аллагьди саспидар Месигьдин вакиларди, саспидар пайгьамбарди, саспидар мялимарди дерккнуну. Дугьу гьацІариз аьламатар улупуз шлу кьувват, гьацІариз – сагь аПру, гьацІариз – касибариз кюмекар аПру, гьацІариз – гьякимвал аПру, гьацІариз жара чІалариинди улхру багьишар тувну. ²⁹Вари Месигьдин вакилар шулин? Вари пайгьамбар шулин? Вари мялимар шулин? Вари аьламатар улупрудар шулин? ³⁰Вари уьзрар сагь аПрудар шулин? Вари жара чІалариинди улхрудар шулин? Ясана думу чІаларин гьавриь аьру гьуллугь вардиз тувнайин? ³¹Учвуз хьа заан багьишар шлуси хьачІарккай!

Гьамус узу учвуз варитІан ужуб рякь улупидизачвуз.

Масанвал

13 ¹Эгер узуз вари адмийирин ва малайикарин чІалар аьгьяди, хьа масанвал адарш – узу гаргврин бябрягьяр ва далдабуйин дабада вуза. ²Узуз пайгьабарвалин багьиш ади, дюн'яйин вари сир аьгьяди, узуз вари аьгьювалар тувнади, узуь дагьларра кмиди чпин алишвлан улдучІвуз гьитру хьугьувал ади, хьа

масанвал адарди вуш, узу фукIа дару ичIичIай вуза. ³Узуь ма-санвал адарди касибариз узуз айи вари девлет пай гьапишра, гьадрихъанди убгуз йиз жан тувишра – мурарихъан сабди-хъанра узуз кюмек апиуз хьибдар.

⁴Масанвали сабур хуру, гъяниввал хуру, бахилвал хурдар, жву-ван тяриф апидар, фурс кипдар, ⁵чируди хьтIурччвуз гьитдар, чан хайирназ фукIа апидар, хъял хурдар, писвал кIваъ гьибтдар.

⁶Масанвал кучIлиин ваъ, хъа гъякъвалиин шад шулу. ⁷Диди ва-рибдилан хил алдабгъуру, варибдихъ хъугъру, умуд зат ктабIруб дар, вариб аьгъ апиуру.

⁸Масанвал гъич зат хъатIабщну хьибдар. Пайгъамбарвал дугъуб-жвиди, чIалар ккебехъиди, аьгъювалар лазимди гъузидар. ⁹Фи-цики ихъ аьгъювалар гьуркIнайидар дар, ихъ пайгъамбарвалин гафарра гьуркIнайидар дар, ¹⁰ва тамамвал гъафиган, вари гьуд-рубкIувал жвартI хьибди. ¹¹Узу бицир вуйиган, бицириси кIуйза, бицириси фикир апиуйза, ляхнарикан бицириси хиял апиуйза. Ахъю гъахъунза – бицивал вари гьудубчIвну. ¹²Гъаму ражари ухъуз, къалу гюзгдиан рябкъюрайиси, ачухъди рябкъю-радархъуз, хъа гьадмуган машна-машди рябкъюри хьибдихъуз. Сабан сацибтIан аьгъдарзуз, хъа думуган, Аллагъдиз узу фици аьгъаш, гъаци тамамди аьгъю хьибдизуз.

¹³Хъа сабан магъа гъаму шубуб а: хъугъвал, умуд ва масанвал, дурарикан заануб масанвал ву.

*Рюгънан багъишар хъугърударин хайирназ
ишлетмиш апинай*

14 ¹Масанвалихъ хъачIарккай. Рюгънан багъишарин гъай-гъушнаъ йихъай, гизафна гизафси – пайгъамбарвалин багъишнан.

²Таниш дару чIалниинди гафар апиурайир адмийирихъди ваъ, хъа Аллагъдихъди улхура. Фицики дугъан фужкIа гъавриъ ахъ-дар, амма Рюгъниинди дугъу сирарикан кIура. ³Хъа пайгъамбар-валин гафар кIурайири адмийириз насигъят вуди, юкIв капI-ри ва ккарцури кIура. ⁴Таниш дару чIалариинди улхурайир, чаз насигъят вуди улхура, хъа пайгъамбарвалин гафар кIурайири, хъугънайидариз насигъят вуди кIура. ⁵Узуз учвкан гьарсар чIа-лариинди улхури ккундийзуз, аммаки пайгъамбарвал апиуб ужу

ву. Пайгъамбарвал апІурайир, чІалариинди улхруртІан зиина ву. Аммаки чІалариинди улхрури, хъугънайидариз насигъят вуди, гъадму чІаларин гъавриъ ауиш, думу зина вуйи.

⁶ Гъардшар, узу учвухъна дуфну, таниш дару чІалариинди, фу-кІа ачмиш дарапІди, аьгъювалар тутрувди, пайгъамбарвалин га-фар дарпиди, насигъят тутрувди улхуйиш, узкан учвуз фу хайир хъибдийи? ⁷ Ил алдру мукъмарин алатар гъадагъай, мисалназ, швутІрам вая кьумуз. Эгер сесер жара апІуз шулдарш, дурарин мукъмар фици аьгъю апІидичва? ⁸ Эгер зурнайи гъавриъ адрахъ-ру дих деебтиш, дьвдиз фуж гъедергидийи? ⁹ Гъаци учвура шу-лачва. Эгер гъавриъ адрахъру гафар кІураш, учву кІурайибдин адмийир фици гъавриъ хъиди? Учву гъавайи гафар дестурачва. ¹⁰ Дюн'яйиъ фукъан гизаф чІалар а, амма чІалар аьгъюдари ду-рарин мяна бисура. ¹¹ Эгер узуз кІурубдин узу гъавриъ ахъдарш, кІурайириз узу жара уьлкейин адми ву, ва думура узуз жара уь-кейин адми шула. ¹² Гъаци учвура шулачва. Учвуз Рюгънан ба-гъишар ккунди анчвуз? Ккуниган, хъугънайидарин хайирназ бегъемди ккун апІинай.

¹³ Гъаддиз, аьгъдру чІал апІрури, дидин гъавриъ ауз шлу ба-гъишра туври кІури, ккарагри. ¹⁴ Аьгъдру чІалниинди узу ккараг-руган, йиз рюгъ ккарагура, хъа йиз фикир иштирак шуладар. ¹⁵ ГъапІза? Узу рюгъниинди ккарагидиза, йиз фикрииндира кка-рагидиза. Рюгъниинди Аллагъдиз мяълийир апІидиза, йиз фик-рииндира мяълийир апІидиза. ¹⁶ Эгер уву рюгъниинди Аллагъдиз баркаллагъ кІураш, гъаври адру адмийи фици «амин» пиди? Ду-гъаз уву фу кІураш аьгъдар! ¹⁷ Увхъан Аллагъдиз ужуйи баркал-лагъ пуз шулвухъан, хъа тинди хъайир диди мягъкам апІидар.

¹⁸ Учвуз варидаризтІан чІалариинди улхуз узуз ужуйи аьгъязуз, гъаддиз Аллагъдиз чухсагъул вуйиз, ¹⁹ амма хъугънайидарин ара-йиъ, жарадариз насигъят вуди, йиз фикриинди гъавриъ ахъру хъуб гаф кІарза, агъзрариинди аьгъдру чІалнан гафар кІайиз!

²⁰ Гъардшар, фикир ади, бицІидарси махъанай. Писвализ тах-сир ктру бицІидарси йихъай, хъа фикриинди – гъуркІу адмийир!

²¹ Къанундиъ дибикІна:

«Жара чІалариинди ва жара мелзариинди
Узу гъаму халкъдиз пидиза, я гъадмуганкъан
дурар Узухъ хъпехъидар, – кІура Агъайи».

²² Гъаци вуйиган, жара чІалар хъугърудариз вуйи лишан дар, хъа хътругърудариз. Пайгъамбарвалин гафар — хътругърудариз дар, хъа — хъугърудариз. ²³ Хъугънайидар вари уч духъну, чІалариинди улхуради, дурарихъна аьгъдрудар ваяки хътругърудар гъафиш, дурари учвук жинар кучІвна даркІурин? ²⁴ Хъа варида-ри пайгъамбарвалин гафар кІуради, душвазди хътругърур, ясана жарар учІвиш, улхурайи гъарсарикан дугъаз учв гунагъкар ва тахсиркар вуйиб рябкъиди. ²⁵ Дугъан кІван жини ниятар ачухъ хъиди, ва гъадмуган, къамкъарихъди ис алахъну, Аллагъдиз дугъу икрам апІиди ва пиди: «Дугъриданна, Аллагъ учухъди хъа!»

Хъугърудар мюгъкам апІури йихъай

²⁶ Фу вухъа, гъардшар? Учву уч шлуган, гъарсарин фу-вуш кІуруб шуличв: Аллагъдиз мяъли, насигъятнан гаф, Аллагъди ачмиш гъапІуб, чІалариинди улхуб, ясана думу чІаларин гъавриъ ауб — гъит варидиз му вари мюгъкамвализ ибшри. ²⁷ Эгер чІалариинди улхрудар аш, гъит къюри йипри, заан кІул — шубури, нубатнахъди, хъа сар касди дурари кІурайиб кидибтри. ²⁸ Хъа чІаларин мяна ктибтуз шлур адарш, чІалариинди улхрур хъугънайидарин арайиъ ккебехъну гъузри — чазна АллагъдизтІан дарипри.

²⁹ Пайгъамбарариканра къюри вая шубури йипри, хъа имбудари гъапибдикан фикир апІри. ³⁰ Эгер дүфнайидарикан сариз Аллагъдихъан фукІа ачмиш гъабхъиш, улхурайир ккебехъну, му-нури йипри. ³¹ Учвхъан вардарихъан, вардариз насигъят тувбан ва вардарик юкІв капІбан бадали, нубатнахъди пайгъамбарвал апІуз шулучвхъан. ³² Пайгъамбарари чпин рюгънан эйсивал дапІну ккунду, ³³ гъаз гъапиш, Аллагъ — къайда хътру Аллагъ дар, хъа мясля-аьтнан Аллагъ ву.

Аллагъдин гирами халкъ уч шлу варишвариъси, ³⁴ душвариъ дишагълийир ккебехъну ккунду. Дурариз гафар апІуз ихтияр туврадар. Къанунди тІалаб апІурайиси, дурарин пише мютІюгъди гъузуб ву. ³⁵ Эгер дурариз фукІа аьгъю апІуз ккунди аш, гъит дурари хулаъ чпин жиларихъан гъерхри, фицики дишагълийиз уч духънайишваъ улхуб аьйиб ву.

³⁶ Аллагъдин гаф сифте учвхъан удубчІуб, ясана учвухънатІан дурубкъну адруб ву кІури, гъисаб апІуранчва? ³⁷ Учв пайгъамбарди

вая рюгънан адмиди гысаб апІурайири узу бикІурайиб, Чав Агъайин дебккнайиб вуди, къабул апІри. ³⁸ Хъа къабул дарапІ-рур, учвурa къабул мапІанай.

³⁹ Гъаци вуйиган, гъардшар, пайгъамбарвалихъ хъачІаккай, ЧIа-лариинди улхузра машат мапІанай. ⁴⁰ Аммаки вари лайикълуди ва къайдалуди дубхъну ккунду.

Иса Месигъ чIиви хъуб

15 ¹ Гъардшар, узу учвуз дебкку, учву къабул гъапІу ва мюгъ-кам хъуз гъиту Ужувлан хабар ичв ІКIаина хуз ккундузуз. ² Гъадму Хабарну урхидичву, эгер узу учвуз гъапибдихъан иж-миди хъчІихиш, даршиш – учву гъавайиди хъугърачва.

³ ВаритІан важиблуб, узухъна тувуб, тувунзачвухъна: Гирами китабарий улихъмиди дупнайиси, Месигъ ихъ гунгъарихъанди гъакІну. ⁴ Гирами китабарий улихъмиди дупнайиси, Думу, накъв-дик кивну, шубудпи йигъан чIиви гъахъну. ⁵ Думу, Петриз ач-миш гъахъну, хъа – йицІикъюрис, ⁶ хъасин хъудварждилан зиина гъардшариз сабси ачмиш гъахъну. Дурарикан сакъюдар гъийих-ну, гизафдар гъамусра чIивиди ими. ⁷ Хъасин Якъубдиз ачмиш гъахъну, хъасинси – Месигъдин вари вакилариз. ⁸ Дурарикан ва-ритІан къяляхъна узуз, лайикъ даруриз, ачмиш гъахъунзуз.

⁹ Фицики узу вакиларик варитІан цIибди вуйир вуза, узу ва-килвалин ччвурназ лайикъкъан дарза, гъаз гъапиш Аллагъдихъ хъугъру гирами халкъдихъ хъергри гъахъунза. ¹⁰ Амма, Аллагъдин ужувлиинди, узу йиз вуйир вуза, ва Дугъан узухъна вуйи уж'вал давди гъюдубчIвундар: узу варидитІан гизаф ляхин гъапІунза, яни, гъилихур узу ваъ, хъа узухъди хъайи Аллагъдин уж'вал ву. ¹¹ Узу вая жарари – учу гъациб Хабар дебккну, учву хъугъунчва.

ГъачIудар чIиви апІуб

¹² Йипай гъеле, эгер Месигъ, хабар дебкккрайиси, чIиви гъахъ-нуш, учвкан сакъюдари, гъийихдар чIиви шлуб дар, фици кІура? ¹³ Эгер гъийихдар чIиви шлуб дарш, Месигъра чIиви хъидайи. ¹⁴ Хъа эгер Месигъ чIиви гъахъундайиш, учу дебкккрайи Хабар, дидихъди ичв хъугъвалра, дав хъидайи. ¹⁵ Дидланра гъайри уч-кан, эгер гъийихдар чIиви шлуб дар кІурубдиз лигуруш, Аллагъ-диз къаршу кIучIлин шагъидар шула, фицики учу, чIиви дархъи

Месигь Аллагьди чИви гьапІну, кІурача. ¹⁶ Эгер гьийихдар чИви шлуб дарш, Месигьра чИви гьахьундар. ¹⁷ Месигь чИви гьахьундарш, ичв хьугьувалра дав ву, ичв гунгьарра учвук ками. ¹⁸ Дици вуш, Месигьдихь хьугьну гьийихдар, гьаммишандиз гьачІну. ¹⁹ Эгер Месигьдиин али ихь умуд гьаму уьмризтІан кайиб дарш, имбу вари адмийирик варитІан пис гьялнаъ ухьу ахьа.

²⁰ Месигь, дугьриданра, чИви гьахьну! Думу гьачІндаригьян сарпирди чИви гьахьну! ²¹ Сар адмийилан гьаму дюн'яйиъ аьжал абхьганси, чИви хьувалра сар Адмийиланмина гьафну. ²² Адамдилантина вари фици йихуруш, Месигьдилантина вари гьаци чИви хьиди. ²³ Амма гьарсар чан кьайдайиинди: сифте, сабпи бегьер, Месигь, хьасин, Думу кьяляхь гьафиган, Месигьдиндар вари, ухьу, чИви хьиди. ²⁴ Дугьу, гьарсаб гьакимвал, гьарсаб гьюкум ва кьувват терг дапІну, Адаш Аллагьдихьна Паччагьлугьвал тувди, хьа гьадмуган аьхир гьибди! ²⁵ Дугьу паччагьвал, Аллагьди вари душмнар Дугьан ликарикк духну дахьайизкьан, апІиди. ²⁶ Терг апІуз ккайи аьхиримжи душман аьжал ву. ²⁷ Фицики, Аллагьди «Гьадгьан ликарикк вари ккирчну». «Вари ккирчну» кІуруган, Ккирчурнур ктар. ²⁸ Дугьу Гьадгьан хилиъ вари ивган, вари ва варибдиъ Аллагь хьпан бадали, Учв, Байра, Чан хилиз вари Тувурин хиликкна гьягьиди.

²⁹ Эгер думу дици дайиш, адмийир, гьийихдарихьандира штуан гьаз шула? Эгер гьийихдар чИви апІуз шулдарш, гьаз дура-рихьанди штуан хьидихьа? ³⁰ Гьар сяаьтнак ухьура гьаз хатІирикк ккахьхьа? ³¹ Узу гьар йигьан аьжаликк ккахьраза. Узу ихь Агьа Иса Месигьдин улихь учв'инди фици фурс апІураш, гьациб кьувватнаъди му кІурайибра кучІал дариз, гьардшар. ³² Эгер адмийин улариан лигураш, узу фу бадали Эфесдиъ айи вягьшйирихьди дяви гьабхидийи? Узуз дидкан фу файда ка хьа? Гьийихдар чИви шлуб дайиш:

«Гьачай ипІухьа, убхьухьа,

гьапІнур а закур йикІурайидар дарин хьа».

³³ Учву учвуз кІучІлар апІруси дарибшри гьа: «ЧІуру шадлугьариъ гьяни хасиятар ЧІур апІуру».

³⁴ Учвуз лайикь вуйиси, фикриз гьачай, гунгьар апІуб гьытай, фицики ичв арайиъ гьамусра Аллагь аьгьдрудар имийичв – мици учвуз нач хьуз кІураза.

Ихь беден фициб хьибди?

³⁵ Сари гьерхуб мумкин ву: «Дийихнайдар фици чИви хьиди хъа? Думуган дурарин беден фициб хьибди?» ³⁶ Фикирсузар! Уву гьубзу тум ктубчІвбан бадали, сифте думу пуч дубхьну ккунду! ³⁷ Уву тум убзруган, вари укІ-мукІди убзурадарваки, хъа дидгьян – удрар, дяхнин удрар, ясана жараб гъациб. ³⁸ Хъа Аллагдади Чаз ккуниси думу тумраз – гьардиз хас вуйи жан тувра. ³⁹ Вари жанар сабстар дар, мисалназ адмийирин жараб, гъайванатарин жараб, жакъварин жараб, балугъарин жараб ву. ⁴⁰ Мидлан гъайри, жанар а аьршариндар ва жилиндар. Аьршарин жанариз чпиз хас вуйи успагъивал а, хъа жилиндариз – чпин. ⁴¹ Ригъдиз чан акувал а, вазлиз – чан, хьадариз – жараб. Чпин нубатнаъ хьадара, крачІрувализ дилигну, чиб-чпихъан жара шула.

⁴² ЧИви шлуганра, гъаци хьибди. Ухьухъ хъайи беден тумси убтІруб ву, хъа чИви шлуган, ухьухъ хьибшру беден убтІруб хьибдар. ⁴³ Накъвдик кивру беден асккануб шулу, хъа чИви шлуб – успагъиб! Кивра зяифуб – чИви шула къудратлуди, ⁴⁴ кивра рябкъру мутмусиб – чИви шула рюгънанубси.

Рябкъру беден айиган, рюгънан беденра айиб ву. ⁴⁵ Гирами китабарий, сарпи адмийиз, Адамдиз, чИви рябкъру беден гъабхьну, хъа Исайиз, аьхиримжи Адамдиз, уьмрин булагъ Вуйириз, рюгънан беден гъабхьну, дупна. ⁴⁶ Сифте гьюруб, рюгънануб ваъ, хъа рябкъюри шлуб гъафну, ва хъасин – рюгънануб. ⁴⁷ Сарпи адми жилин рюкъдикан гъахьну, хъа къюрпи Адми – аьршариан гъафи Адми. ⁴⁸ Сарпи жилин адми фицир гъахьнуш, жилин адмийирра гъацдар гъахьну, хъа аьршариан гъафи Адми фицир вуш, аьршариз гъагърударра гъацдар хьиди. ⁴⁹ Ухьу гъаму ражари фици жилин адмийиз ухшар вуш, гъаци аьршарин Адмийиз ухшар хьидихъа.

⁵⁰ Учвуз кІураза, гьардшар, ифина йикк Аллагдадин Паччагълугъдин ирсчйир шлуб дар, ва убтІруб дурубтІрубдин ирсчи хьибдар. ⁵¹⁻⁵² Хъебехъай, узу учвуз гъамус сир ачмиш апІидиза: зурнайин аьхиримжи дих утІубччву сьаьт ухьу вари йихидар, хъа хабарсузди, улар уьлчІюкьну арццайиз, вари дигиш хьиди. Зурнайин дихнахъди дийихнайдар дурутІру жанар хъади чИви хьиди, хъа ухьу дигиш хьиди. ⁵³ Вари убтІруб дурубтІрубдиз

илтIибкIиди, йибкIруб – дилибкIрубдиз. ⁵⁴Вари убтIруб дурубтIрубдиз ва йибкIруб дилибкIрубдиз илтIибкIган, гьаму гафар тамам хьиди:

«Аьжал гьалибвали хьтIюбкью!»

⁵⁵ «Эй аьжал, набшдияв гьалибвал?

Эй аьжал, набшдияв, галам?»

⁵⁶Аьжалин галам – гунагь ву, гунгьин кьувват – Къанун. ⁵⁷Аллагьдиз чухсагьул! Дугьу ихь Агьа Иса Месигьдиланмина ухьуз гьалибвал туврахьуз.

⁵⁸Гьаддиз, йиз ккуни гьардшар, ижмиди гьузай. Минди-тинди хьахьрудар махьанай. Агьа бадали вуйи ляхниз фукIара гьайиф мапIанай ва аьгью йибхьай: Агьайиз вуйи ичв ляхин давди гьюдубчIвидар.

Жара хьугьрудариз кюмекар

16 ¹Гьамус Ерусалимдиь айи Аллагьдин гирами халкьдиз кюмек вуди пул уч апIбакан. Узу Галатдиь айи хьугьрудариз апIин гьапиб учвур апинай. ²Гьит учвкан гьарсари, гьафтайин садпи йиган, шлихьан фукьан удукьуруш, ичв гьюру хайирназ дилигну, узу гьафиган уч апIури, давди вахт гьадрапIбан бадали, кюмекназ пул гьязур апIинай. ³Хьа узу гьафиган, учву уч гьапIу кюмек Ерусалимдиз гьабхбан бадали, учву ктагьу адмийир, насигьятнан кагьзарра тувну, гьаьдиза. ⁴Эгер узузра дина гьагьуб алабхьуруш, дурарра узухьди гьиди.

⁵Хьа узу учвухьна Македонияйиь хьпан кьяляхь гьидиза. Гьюрур гьадлин мина гьидиза. ⁶Учвухьди саб вахтназ гьузуз ният айиз, мумкин ву учвухь узу кьюрдра адапIуз, хьасин, эгер узу дилинтина гьагьруси гьабшиш, рякь'ин апIуз узуз кюмек апIидичва. ⁷Узу гьаму ражари учв'ин улукьидарза, улукьнийишра, думу сацIиб вахтназIан хьибдайи. Эгер Аллагьди гьитиш, учвухь гизаф вахт адапIуз юкIв хьайиз. ⁸Эфесдиь узу ХьуцIударин машквар хьайизкьан гьуздиза, ⁹Фицики мушваь, хьуркьувалиинди гьуллугьнаь хьуз шлуси, йиз улихь яркьуди урчIар арцна. Душмнара цIиб дар.

¹⁰Эгер Тимофей гьафиш, лигай, дугьаз учвухь хатIасузди ибшри, фицики дугьура, узуси, Агьайин ляхин кIули гьабхура.

¹¹Думу гьяспикк ккадарди гьич фужкIара даришри. Хьасин

думу, узухъна къяляхъ гъюз шлуси, мясляабтнинди рякъюъ аай. Узу дугъазна гъардшариз ккилигураза.

¹²Аполлос гъардшикан. Узу дугъкан, гъардшарра хъади, учвухъна гъюб тІалаб гъапІнийза, амма гъаму ражари дугъан гъюз тямягъ хътар. Думу, мумкинвал гъабхъиган, гъиди.

¹³Мугъаятди гъузай! Хъугъвалихъ ижмиди гъузай, кІубанди ва къувватлуди йихъай! ¹⁴Ичв апІурайиб вари, масанвал ади, апІинай!

¹⁵Сабсанубдикан учвкан тІалаб апІуз ккунди азуз, гъардшар: Стефанусдин хулардар агъгъачвуз, Ахаяйиъ дурари сарпидарди Месигъ къабул гъапІну ва, Аллагъдин гирами халкъдин гъайгъушнаъ хъуз, чпин уъмрар бахш апІура – ¹⁶гъацдар адмийирин, гъуллугънаъ айи вардарин ва дурариз къюмек апІрударин гъайгъушнаъ йихъай. ¹⁷Узу Стефанусна, Фортунатна, Ахаик мина гъюб'ин гизаф рази гъахъунза. Дурар дугънайиган, учву йиз гъвалахъ хъайиси шулазуз. ¹⁸Дурари узукра ва учвукра юкІв капІра. Гъацдар адмийирин гъюрмат уьбхъай.

¹⁹Азияйиъ хъугърудари учвуз саламар хътаура. Агъайихъ хъугънайивалихъ гъардашна чи вуйи Акилайина Прискилайи ва дурарин хулаъ уч шулайи хъугъру варидади мани саламар хътаурачвуз. ²⁰Мушваъ вари гъардшари саламар хътаура. Чиб-чпиз гирами макнинди салам туври апІинай.

²¹Гъамус узу, Павели, йиз хили бикІураза: ²²Шлиз Агъа ккундарш, гъит бала гъядябхъричаз. Эй, Агъа, гъач!

²³Агъа Исайин уж'вал учвухъди гъит ибшри! ²⁴Йиз масанвал – вари учвуз, Иса Месигъдиндариз. Амин.